

Siunnersuut uunga: Koorortuut timmiarsiutillu eqqarasuartartuunngitsut akuersissuteqarnissamik piunasaqaatinut ilanngunneqarnissaat, taamatullu aamma qanoq inissinneqarnissaannut nalunaarsornissaannullu malittarisassaqaarnissaa, sakkunillu pigisaqarnermik tammaasaqarnermillu nalunaaruteqartussaataitanissaq aammalu sakkunik pineqartunik sakkunillu eqqarasuartartunik inuussutissarsiutigalugu piniarnermut atugassanik pisaarnissamut 16-inik ukioqalereersimanissamik piunasaqaateqalernissaa siunertaralugu Nunatsinni sakkut pillugit inatsisiliornerup sukannernerulersinnissaa anguniarlugu Naalackersuisut danskit naalackersuisuinut saaffiginnissuteqarnissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Naalackersuisut Siulittaasuat)

Inuiaqatigiinni sammisassamik pingaaruteqartumik saqqummiussaqaarneranut Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen Naalackersuisut qutsavigaat. 2008-mi ukiakkut ataatsimiinnermi (UKA 2008/115) apeqquteqaat aallaavigalugu sakkut pillugit inatsimmik, matumanittaaq ukioqqortussutsip killilerneqarnissaa, paaqqutarinnineq sakkunillu atuinissamut ilinniartitsisinnaanermik, Inatsisartut oqaluserinnissimapput. Taamanikkut Naalackersuisuusut sakkut pillugit inatsisip sukateriffigineqarnissaata pisariaqartinneqarsinnaanera pillugu naalagaaffimmi oqartussaasunut saaffiginnissuteqarniarlutik neriorsuipput. Neriorsuinerli taamanikkut Naalackersuisuusunit malitseqartinneqanngilaq. Aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna Kalaallit Nunaanni sakkut pillugit inatsimmik sukaterinissamik siunnersuummik imaqarpoq, taamaalillutik qoorortuut timmiarsiutillu eqqarasuartartuunngitsut akuersissuteqarnissamik piunasaqaatinut ilanngunneqassallutik, taamatullu aamma qanoq inissinneqarnissaannut nalunaarsornissaannullu malittarisassaqaarnissaa, sakkunillu pigisaqarnermik tammaasaqarnermillu nalunaaruteqartussaataitanissaq aammalu sakkunik pineqartunik sakkunillu eqqarasuartartunik inuussutissarsiutigalugu piniarnermut atugassanik pissarsinissamut 16-inik ukioqalereersimanissamik piunasaqaateqalernissaa pineqarlutik.

Sakkut pillugit inatsisiliorneq, siunersuuteqartup nammineq oqaatigisaatut, naalagaaffimmi oqartussaasut susassaqaarfigaat. Pineqartumullu ileqqutoqqatsinnut kulturitsinnullu ilaalluinnartumut isummernissarput tamatuma pinngitsoortissanngilaa. Sakkut pillugit Kalaallit Nunaannut inatsit aallaavigalugu politimesterimit akuerineqaqqaartinnani inerteqqutaavoq aallaasinik inatsimmi taagorneqartunik, ilaatigut aallaasit arlalissuarnik aalajangersimasumillu amerlassusilinnik imaqarsinnaasutut eqqaataasinnaasut, pissarsinissaq atuinissarluunniit. Taamaattoq inatsisunik atortitsinerlut ministeri inatsisikkut piginnaatinneqarpoq sakkut ilaasa, matumani aallaasit arlalinnik

aalajangersumik amerlassusilinnik imaqarsinnasut ilanngullugit, inuussutissarsiutigalugu aallaaniarnermut atorneqartut inatsit malillugu nakkutilliinermik aaqqissuussinermi ilaatinneqannginnissaannut.

Taakku pillugit maleruagassat sakkut pillugit Kalaallit Nunaannut inatsimmi aallaasit inerteqqummit pineqanngitsut pillugit nalunaarummi 1993-imeersumi Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup aalajangersarsimavai. Tassani aalajangersarneqarpoq aallaasit arlalinnik aalajangersumik amerlassusilinnik imaqarsinnaasut (halvautomatiske), aallaasinut savissat, makisartut il.il. aamma aallaasinut taakkununga imassat inuussutissarsiutigalugu aallaaniarnermut atugassat inerteqqummi pineqassanngitsut. Inerteqqutaatinneqanngitsut taamaallaat tunngatitaassapput inunnut inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu atuuttumik akuersissutaatilinnut, meeqqanullu 16-it inorlugit ukiulinnut taamatut akuersissuteqarfiganut. taakku inunnut allanut inerteqqutaapput.

Inuussutissarsiutigalugu saniatigooralugulu piniartut sakkoqarsinnaanerit illuatungaani periarfissaqartissagipput, illuatungaatilugit sakkut inunnut ulorianartumik pinerlunniarnermut atornerlunneqarsinnaaneri pinaveersaartittariaqaripput Naalakkersuisut isumaqatigaat.

Inuussutissarsiutigalugu piniarsinnaanermut allagartallit inuit 2.400 missaanniipput inuillu 8.000 missaanniittut saniatigooralugu piniarsinnaanermut allagartaqarlutik. Aallaasit sakkut pillugit inatsit atuuttoq naapertorlugu inatsimmik unioqqutitsinani pissarsiarineqarsimasut qularnanngitsumik sulii amelanerujussuupput.

Sakkut pillugit inatsimmi sukaterisoqarpat Kalaallit Nunaanni innuttaasut amerlaqisut eqqorneqartussaapput. Taamaattumik isumaliutersornerit ingerlaqqinnissaannut tunngavissat pigilerumallugit pissutsit arlallit misissuiffigineqartariaqarput, soorlu:

- Aallaasit inunnut ulorianartumik pinerlunniarnermut atorneqarnerat qanoq annertutigaa.
- Kikkunuku aallaaseqartut?
- Aallaasit suut pigivaat?
- Aallaasit imassaallu qanoq amerlatigisut suullu politiinit nalunaarsugaappat?
- Aallaasinik imassaannillu nalunaarsuinernik politiit sunik paasisimasaqarpat?
- Paaqqutarinninnissamut maleruagassat suut pisariaqartinneqarpat qanorlu iliorluni taakku naammassineqarsinnaappat?
- Ukiussarititaasunik, soorlu 16-inik ukioqalersimanissaq, atuutsitsisoqalerpat inuit qanoq amelatigisut pinerpat?

- Imminortoqarneranut imminoriartoqarneranulluunniit atatillugu aallaasit qanoq atorneqakulatigippat?
- Ikaarsaariarnermi maleruagassaliaasinnaasut

Oqaatigineqareersutut sakkut pillugit inatsisiliorneq naalagaaffimmi oqartussaasuniippoq. Taamaattumik pissutsit taaneqartut aamma naalagaaffimmi oqartussaasut suleqatigalugit paasineqartariaqarput. Tamanna pillugu Naalackersuisut naalagaaffimmi oqartussaasunut saaffiginnissuteqarniarput.

Taamatut oqaaseqarlutik Naalackersuisut kingunissalimmik oqaluuserisassanngortitsipput.